Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 11 ta' Ġunju 2024
(OR. en)

10779/24

SOC 431
EMPL 249
ECOFIN 649

NOTA

minn:	Il-Kumitat tal-Impjiegi u l-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali
lil:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti/Kunsill
Suġġett:	Prinċipji gwida volontarji għall-Istati Membri tal-UE għall-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali - *Approvazzjoni*

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż il-Prinċipji gwida volontarji msemmija hawn fuq, bil-ħsieb li jiġu approvati fil-Kunsill EPSCO fl-20 ta' Ġunju 2024.

Prinċipji gwida volontarji għall-Istati Membri tal-UE għall-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali

1. Introduzzjoni

Ir-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali huma essenzjali għall-implimentazzjoni tal-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali fil-livell nazzjonali, u biex jappoġġaw il-konverġenza soċjali 'l fuq u jikkontribwixxu għat-tisħiħ tat-tkabbir inklużiv u l-kompetittività tal-UE, inkluż billi jindirizzaw in-nuqqas ta' ħaddiema u ta' ħiliet u jappoġġaw it-tranżizzjoni doppja ekoloġika u diġitali, filwaqt li jiffaċċaw it-tibdil demografiku u jindirizzaw il-faqar u l-esklużjoni soċjali.

Il-kejl tal-effetti tar-riformi u l-investimenti jirrikjedi għodod analitiċi solidi, data xierqa u metodoloġiji robusti. F'dan ir-rigward, u bl-għan li jappoġġa l-kapaċità amministrattiva tal-Istati Membri, fil-11 ta' Marzu 2024 il-Kunsill (EPSCO) approva l-Opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi u tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali dwar il-prijoritajiet ta' politika futuri għall-Unjoni dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali li kienet tinkludi l-proposta biex jiġu żviluppati prinċipji gwida u standards għall-Istati Membri tal-UE għall-użu volontarju.[1]

B'kont meħud tad-diskussjonijiet li saru f'dawn l-aħħar xhur, il-prinċipji gwida volontarji għall-Istati Membri tal-UE huma ppreżentati fl-Anness 1 ta' din in-nota. Dawn il-prinċipji gwida jistgħu jappoġġaw lill-Istati Membri fl-evalwazzjoni ta' kif ir-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali jistgħu jikkontribwixxu għat-tkabbir ekonomiku, filwaqt li titqies in-natura volontarja tagħhom. Wara illustrazzjoni qasira tal-mezzi possibbli ta' trażmissjoni li permezz tagħhom jistgħu jimmaterjalizzaw dawn l-effetti ekonomiċi, il-prinċipji gwida huma dettaljati, bl-għan li jinbena fehim komuni għall-użu volontarju mill-Istati Membri dwar:

---

[1] Ara l-Paragrafu 17 tal-Opinjoni tal-EMCO-KPS dwar il-prijoritajiet futuri tal-politika tal-Unjoni dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, approvata mill-Kunsill fil-11 ta' Marzu 2024.

- Approċċi metodoloġiċi li l-Istati Membri jistgħu jużaw biex jivvalutaw tali effetti ekonomiċi;
- L-indikaturi disponibbli u l-iżvilupp ulterjuri possibbli tagħhom;
- Arranġamenti statistiċi xierqa, inkluż fir-rigward tal-aċċess għad-data; u
- L-aħjar prattiki dwar it-trasparenza u t-tixrid.

Dawn il-prinċipji gwida kollha għall-Istati Membri tal-UE għandhom jiġu aġġornati u rieżaminati fuq bażi regolari, filwaqt li jitqiesu bħala ta' natura volontarja.

2. Effetti ekonomiċi possibbli tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali: mezzi ta' trażmissjoni

L-effetti diretti tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali fuq it-tkabbir ekonomiku jistgħu jimmaterjalizzaw permezz ta' diversi mezzi, bħat-tisħiħ tal-kapital uman, potenzjal ogħla ta' innovazzjoni u kapaċità tal-assorbiment, u aktar impjiegi. Dawn l-effetti jistgħu jissarrfu wkoll fi ffrankar futur tar-riżorsi pubbliċi (eż. permezz ta' inqas qgħad u inattività, u nfiq aktar baxx relatat fuq il-benefiċċji soċjali) kif ukoll dħul ogħla mit-taxxa (minn bażi tat-taxxa akbar permezz ta' aktar impjiegi), b'effett ta' benefiċċju potenzjali fuq il-finanzi pubbliċi u s-sostenibbiltà fiskali tas-sistema ta' protezzjoni soċjali (minbarra l-impatt dirett iġġenerat minn PDG ogħla) meta l-effetti ta' benefiċċju jegħlbu l-kostijiet.

F'dan ir-rigward, id-diskussjonijiet fl-EMCO u l-KPS[2] enfasizzaw li l-politiki ġenerali bbażati fuq l-evidenza bħat-tisħiħ tal-ħiliet, iż-żieda fil-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol u l-prevenzjoni tal-esklużjoni soċjali għandhom potenzjal għoli li jappoġġaw tkabbir ekonomiku aktar b'saħħtu u aktar inklużiv u jgħollu l-livelli ta' produttività, anke fil-kuntest tat-tibdil demografiku, u huma kruċjali biex jakkumpanjaw it-tranżizzjoni doppja ekoloġika u diġitali. Jista' jirriżulta impatt pożittiv mill-indirizzar tan-nuqqas ta' ħiliet u n-nuqqas ta' tlaqqigħ tal-ħiliet u mill-appoġġ għat-tranżizzjonijiet tal-impjiegi, u t-twessigħ tal-provvista ta' ħaddiema.

[2] Ara l-Paragrafu 6 tal-Opinjoni tal-EMCO u l-KPS dwar il-valur miżjud tal-investiment soċjali u r-rwol tal-filière tal-Kunsill EPSCO fil-governanza tas-Semestru Ewropew, approvata mill-Kunsill fit-28 ta' Novembru 2023.

Il-formazzjoni tal-ħiliet tista' twassal għal titjib tal-istokk u l-kwalità tal-kapital uman u għalhekk hija fost il-muturi ewlenin tat-tkabbir ekonomiku[3]. Kemm l-investimenti kif ukoll ir-riformi fl-edukazzjoni u t-taħriġ ta' kwalità jistgħu jrawmu t-tkabbir ekonomiku[4] u l-produttività, anke billi jiżguraw tlaqqigħ aħjar bejn id-domanda u l-provvista tal-ħiliet[5]. Miżuri li jappoġġaw l-aċċess għal edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal ta' kwalità u affordabbli jista' jkollhom effetti pożittivi sinifikanti[6], inkluż billi jipprovdu bażi soda għal aktar tagħlim aktar tard fil-ħajja, filwaqt li jappoġġaw l-ugwaljanza tal-opportunitajiet għat-tfal f'sitwazzjonijiet vulnerabbli u permezz ta' parteċipazzjoni akbar tal-ġenituri fis-suq tax-xogħol. It-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-ħiliet tal-popolazzjoni adulta, inkluż fid-dawl tal-mitigazzjoni tan-nuqqas ta' ħiliet u t-tħejjija għat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika[7], jistgħu jagħtu impatt pożittiv fuq il-produttività u t-tkabbir[8]. B'mod partikolari, il-programmi ta' taħriġ ġenerali jistgħu jgħinu biex jitlaqqgħu aħjar id-domanda u l-provvista tal-ħiliet, speċjalment wara d-dħul fis-suq tax-xogħol, u programmi ta' taħriġ vokazzjonali (iċċertifikati) (ibbażati fuq il-post tax-xogħol jew ikkombinati mal-iskola) jistgħu jkunu effettivi biex jiffaċilitaw it-tranżizzjoni mill-edukazzjoni għax-xogħol.

---

[3] Barro, Sala-I-Martin, 2003.

[4] L-impatt pożittiv fuq it-tkabbir ekonomiku huwa rreġistrat minkejja l-ispejjeż li jistgħu jirriżultaw minn xi wħud minn dawn il-miżuri (Gemell, Kneller, Sanz, 2016) u l-effetti pożittivi posposti possibbli (Card, Kluve, Weber, 2018).

[5] Kummissjoni Ewropea, 2022a; Thum-Thysen, Vandeplas, 2019; Kummissjoni Ewropea, 2019.

[6] Carneiro, Heckman, 2003.

[7] Ara ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika 2022/C 243/04.

[8] Sekmokas et. al., 2020; OECD, 2020; Card, Kluve, Weber, 2018.

Is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (PES) li jiffunzjonaw tajjeb u b'mod effettiv, il-politiki attivi tas-suq tax-xogħol (ALMPs) u l-miżuri li jappoġġaw il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol jistgħu jsaħħu t-tkabbir ekonomiku billi jżidu l-effiċjenza tas-suq tax-xogħol, jiffaċilitaw id-dħul u t-tranżizzjonijiet fis-suq tax-xogħol, filwaqt li jtaffu wkoll in-nuqqas ta' tlaqqigħ ta' ħiliet u n-nuqqasijiet tagħhom[9]. Xi studji juru li ALMPs imfassla tajjeb jistgħu jkunu kosteffettivi fit-tul, u xi wħud jistgħu jiffinanzjaw lilhom infushom[10]. Il-miżuri li huma rilevanti f'dan ir-rigward jinkludu, pereżempju, dawk relatati mal-forniment ta' programmi ta' taħriġ u appoġġ effettiv għal dawk li qed ifittxu impjieg, inċentivi għall-impjiegi u tbassir tal-ħiliet, u servizzi integrati tal-impjiegi u soċjali, kif ukoll id-diġitalizzazzjoni tagħhom[11]. It-tneħħija tad-diżinċentivi għall-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, permezz ta' tfassil aħjar tas-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji (eż. tnaqqis tal-porzjon ta' taxxa, b'mod partikolari għal dawk li jaqilgħu paga baxxa, mingħajr ma tiġi mfixkla t-tranżizzjoni lejn impjiegi b'paga ogħla u bidla fit-tassazzjoni lil hinn mix-xogħol), kif ukoll billi jiġu żgurati kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti u adattati sew (inkluż fir-rigward ta' gruppi speċifiċi bħal ħaddiema akbar fl-età jew persuni b'diżabilità) tista' tipprovdi wkoll effetti f'termini ta' tkabbir ekonomiku akbar permezz ta' żieda fil-provvista ta' ħaddiema. L-investimenti u r-riformi fis-saħħa u s-sikurezza okkupazzjonali (OSH) biex in-nies jinżammu f'saħħithom jista' jkollhom ukoll impatti pożittivi fuq l-attività ekonomika. Fl-aħħar nett, ir-riformi li jnaqqsu s-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol jistgħu jappoġġaw it-tkabbir tal-produttività fit-tul billi jinternalizzaw l-ispejjeż soċjali tas-sensji u jżidu l-inċentivi għall-kumpaniji biex jadottaw prattiki tax-xogħol aktar produttivi u għall-impjegati biex jinvestu f'taħriġ relatat max-xogħol[12].

9 Pissarides, 2010.
10 Brown, Koettl, 2012.
11 Ekkehard, Merola, Reljic, 2022.
12 OECD, 2018.

Il-forniment ta' servizzi ta' kura ta' kwalità u affordabbli (indukrar tat-tfal u kura fit-tul) għandu rwol importanti fit-trawwim tal-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni b'responsabbiltajiet ta' kura, li jista' jkollu impatt ukoll fuq it-tkabbir ekonomiku. Servizzi ta' kura ta' kwalità jista' jkollhom impatt pożittiv fuq l-iżvilupp tat-tfal u l-benesseri u d-dinjità tar-riċevituri tal-kura, jikkontribwixxu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u jippromwovu l-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol u l-ħolqien tal-impjiegi. Xi riċerka reċenti[13] turi li l-investimenti fil-kura jistgħu jiġġeneraw kontribuzzjonijiet addizzjonali tat-taxxa u tas-sigurtà soċjali minn impjiegi maħluqa kif ukoll minn żieda fil-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol[14]. Politiki ta' inklużjoni attiva mfassla tajjeb li jikkombinaw l-impjiegi u s-servizzi soċjali jistgħu ikunu kruċjali wkoll biex jappoġġaw tranżizzjonijiet ogħla għall-impjiegi. It-tisħiħ tal-kura għal pazjenti ta' barra u primarja, il-bidla mill-kura fl-isptar, u l-iżgurar ta' koordinazzjoni u integrazzjoni ġenerali aħjar tal-kura jistgħu jippermettu titjib fl-effiċjenza u ffrankar, u b'hekk jibbenefikaw il-finanzi pubbliċi, filwaqt li jtejbu l-kwalità u l-aċċessibbiltà tas-servizzi.

13 Rapport tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) – Care at work – Investing in care leave and services for a more gender equal world of work, 2022.

14 B'mod ġenerali, id-dħul mit-taxxa minn żieda fl-introjtu u fl-impjiegi jiżdied, u dan inaqqas ir-rekwiżit ta' finanzjament totali tal-miżuri tal-politika dwar l-kura minn 3 fil-mija tal-PDG (qabel it-taxxi) għal 2 fil-mija netti tal-PDG (wara t-taxxi). Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO). 2022. Simulatur tal-Investiment tal-Politika tal-Kura tal-ILO (Ġinevra, għad irid joħroġ).

Minkejja avvanzi metodoloġiċi reċenti, l-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tal-investimenti u r-riformi speċifiċi għall-pajjiż tkompli tippreżenta sfidi li għandhom jiġu indirizzati aktar, u li għalihom dawn il-prinċipji gwida volontarji għall-Istati Membri tal-UE għandhom jispiraw l-aħjar prattiki. Sfidi bħal dawn huma relatati mal-interazzjoni bejn il-karatteristiċi tat-tfassil tal-politika u varjabbli oħra li jinfluwenzaw effetti ekonomiċi bħal dawn, inkluż l-ispeċifiċitajiet nazzjonali, kif ukoll l-impatti murija fuq orizzonti ta' żmien differenti (miżuri itwal għall-edukazzjoni, pereżempju, kontra miżuri li jrawmu direttament provvista akbar ta' ħaddiema). L-effetti tar-riformi u l-investimentis jiddependu fuq it-tipi ta' miżuri ta' politika inkwistjoni u t-tfassil tagħhom iżda wkoll fuq karatteristiċi kuntestwali (f'termini ta' ħin u post), kif ukoll interventi politiċi simultanji oħra, li għandhom jitqiesu. Is-sinerġiji u l-komplementarjetajiet bejn miżuri ta' politika differenti kif ukoll is-sekwenzjar tal-politiki jaffettwaw ukoll ir-ritorni u għandhom jiġu kkunsidrati b'mod importanti[15].

15 Eż., ġenituri ta' tfal f'kuntesti bi sforzi ogħla tal-edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal ġeneralment jinstabu li huma aktar probabbli li jsibu u jżommu impjieg, iżda din il-probabbiltà hija sostanzjalment ogħla f'livelli aktar għoljin ta' sforzi nazzjonali tal-ALMP. Studju kkummissjonat mill-Presidenza Belġjana tal-Kunsill tal-UE dalwaqt ser ikun disponibbli għall-pubbliku fuq is-sit web tal-Istitut Universitarju Ewropew. L-istudju tħejja minn Anton Hemerijck, Brian Burgoon, Daniel Fernandes, Annika Lehmus-Sun, Ilze Plavgo, u Heta Poylio.

ANNESS 1

Prinċipji gwida volontarji għall-Istati Membri tal-UE għall-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali

1.1 Approċċi metodoloġiċi u tekniki ta' mmudellar sodi

Hemm bżonn li l-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tiddependi fuq diversi approċċi metodoloġiċi u kontrolli tar-robustezza, skont id-data disponibbli, il-kwistjoni inkwistjoni u l-kumplessità tal-valutazzjoni li tiġi kkunsidrata[16]. Diversi tekniki jippermettu l-identifikazzjoni, il-kwantifikazzjoni u l-valutazzjoni kemm tal-kostijiet kif ukoll tal-benefiċċji marbuta ma' suq tax-xogħol, ħiliet, jew investiment jew riforma soċjali partikolari fil-livell mikro u makro. Filwaqt li l-valutazzjoni tal-kostijiet diretti tista' tkun relattivament aktar sempliċi f'termini ta' nfiq, il-valutazzjoni u l-kwantifikazzjoni tal-benefiċċji għandhom kemm jista' jkun iqisu l-mezzi ta' trażmissjoni ewlenin possibbli, speċifikament f'termini ta' effetti fuq il-PDG, l-impjiegi u l-produttività (b'impatti relatati fuq il-finanzi pubbliċi), jiġifieri permezz ta' mudell teoretiku li jispjega r-relazzjoni bejn l-investimenti u r-riformi u l-effetti ekonomiċi tagħhom. Tali mudelli teoretiċi għandhom jinkorporaw ukoll effetti ta' feedback addizzjonali possibbli, effetti ta' mġiba, kif ukoll, b'mod aktar ġenerali, implikazzjonijiet makroekonomiċi possibbli (pereżempju relatati mal-impatt makroekonomiku tal-metodi ta' finanzjament ikkunsidrati, bħal żidiet fit-taxxi vs iffrankar fuq l-infiq). Barra minn hekk, approċċi metodoloġiċi li jagħtu għarfien dwar il-bidliet fl-istat jew fl-imġiba fil-livell individwali jistgħu jinfurmaw kif tali bidliet jinxterdu fis-sistema. Barra minn hekk, xi wħud mill-effetti mhumiex neċessarjament direttament ta' natura monetarja (jew il-monetizzazzjoni tagħhom mhijiex faċilment possibbli), għalkemm jista' jkollhom impatt ekonomiku, u xi wħud huma possibbli biss li jiġu kkwantifikati fit-tul.

---

[16] Ara pereżempju Kummissjoni Ewropea, Al-Ajlani, H., Bubbico, A., Campana, C. et al., *Study on assessment of micro and macro-economic returns of social protection expenditure – Final Report,* l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2024.

L-approċċi metodoloġiċi li jistgħu jintużaw biex jiġu vvalutati l-effetti tar-riformi u l-investimenti jvarjaw minn analiżijiet mikro sa makro, valutazzjonijiet u evalwazzjonijiet ex ante, ta' nofs it-terminu u ex post. L-għażla tal-approċċ metodoloġiku tiddependi fuq diversi fatturi, bħal jekk il-valutazzjoni hijiex ex ante jew ex post, it-tip ta' miżura u t-tfassil tagħha, l-effetti ewlenin ta' interess kif ukoll id-data disponibbli. Kull approċċ jippreżenta vantaġġi u limitazzjonijiet li jeħtieġ li jitqiesu skont il-każ. It-tabella ta' hawn taħt tenfasizza l-metodi ewlenin li huma disponibbli[17], li jikkombinaw tekniki ta' evalwazzjoni ex ante u ex post flimkien ma' valutazzjonijiet fil-livell mikro (bħal mikrosimulazzjonijiet, metodi sperimentali u kważi sperimentali) u dawk fil-livell makro (bħal metodi bbażati fuq ir-rigressjoni ex post, kif ukoll immudellar mikro-makro). Fost l-approċċi aktar orizzontali, l-analiżijiet tal-ispejjeż imqabbla mal-benefiċċji (CBA) jippruvaw iqisu l-kostijiet u speċjalment il-benefiċċji f'termini monetarji[18]. Huwa offrut approċċ komplementari mill-Valutazzjonijiet tal-Impatti Distributtivi(DIA), li jinvolvu valutazzjoni tal-impatt fuq l-introjtu ta' gruppi differenti u jippermettu wkoll li ssir distinzjoni relattivament faċli bejn ir-redditi privati għar-riformi u l-investimenti (tipikament f'termini ta' introjtu ogħla tal-unitajiet domestiċi) u r-redditi pubbliċi (tipikament f'termini ta' dħul pubbliku ogħla u nfiq aktar baxx). Id-diversi metodi huma ġeneralment intensivi f'termini ta' rekwiżiti tad-data biex jiġu elaborati xi stimi (granulari), kif ukoll il-kumplessità tal-approċċ metodoloġiku teħtieġ li titqies fid-diversi mezzi ta' trażmissjoni u t-twaqqit tal-impatt[19].

---

[17] Il-vantaġġi u l-limitazzjonijiet tal-metodi ewlenin disponibbli jinsabu fl-anness.

[18] Xi wħud mill-effetti tipikament ma jkollhomx valur monetarju, minkejja li għadu jiġi ġġenerat impatt ekonomiku.

[19] Bħal permezz ta' esperimenti attwali jew diversi tipi ta' stimi jew immudellar ex ante jew ex post, jew b'mod aktar ġenerali stimi mil-letteratura akkademika.

Tabella. 1 Tipoloġija tal-metodi ewlenin disponibbli għall-valutazzjoni tal-effetti tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali

	Ex-ante	**Ex-post**
Livell mikro	Mudelli ta' mikrosimulazzjoni, provi kontrollati aleatorji u metodi kważi sperimentali (jekk implimentati bħala piloti)	Metodi kważi sperimentali (Tqabbil tal-Punteġġ tal-Propensità, differenza fid-differenzi, disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni), provi kontrollati aleatorji, analiżi tad-data lonġitudinali u tal-pannelli (bl-użu ta' stħarriġ jew data amministrattiva)
Livell makro	Mudellar makroekonomiku (inklużi matriċi ta' kontabbiltà soċjali jew mudelli ta' ekwilibriju ġenerali)	Evalwazzjoni ex post (ta' makrovarjabbli, inkluż permezz ta' mudelli ta' rigressjoni u analiżi tal-fruntieri)
It-tnejn li huma	Analiżi tal-Ispejjeż Imqabbla mal-Benefiċċji, Analiżi tal-Kosteffettività, Analiżi ta' Deċiżjonijiet b'Diversi Kriterji, Valutazzjoni tal-Impatti Distributtivi	

Sors: Nota tal-Presidenza għal-laqgħa tal-Kunsill ECOFIN tat-12 ta' Marzu bil-parteċipazzjoni tal-Ministri għall-Impjiegi u l-Politika Soċjali.

Barra minn hekk, l-għażla tal-perjodu ta' żmien tal-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi għandha tqis b'mod espliċitu t-twaqqit possibbli tal-impatti mistennija, peress li xi riformi u investimenti jista' jkollhom effetti li jimmaterjalizzaw diġà fuq perjodu qasir sa medju, filwaqt li għal oħrajn l-effetti jsiru viżibbli biss fit-tul. Dan jista' jirrikjedi wkoll l-użu ta' tipi differenti ta' tekniki ta' mmudellar, fejn rilevanti, biex jinqabdu l-effetti fuq perjodi ta' żmien differenti. Il-kunsiderazzjoni tat-twaqqit tal-effetti mistennija hija naturalment aktar importanti biex jiġi evitat li jintlaħqu konklużjonijiet qarrieqa mill-immudellar (fuq il-linji li ċertu riforma jew investiment ma jwassalx għal effetti ekonomiċi sinifikanti sempliċiment minħabba li l-perjodu ta' żmien tal-analiżi mhuwiex imfassal kif suppost).

Filwaqt li l-ebda mudell ma jista' jqis dawn l-elementi kollha f'daqqa, huwa importanti li l-għażliet tas-suppożizzjonijiet u l-approċċi metodoloġiċi (eventwalment użati b'mod komplementari) ikunu bbażati fuq analiżi infurmata tal-vantaġġi u l-iżvantaġġ. Il-valutazzjoni kwantitattiva għandha tkun akkumpanjata wkoll minn diskussjoni aktar kwalitattiva tar-riżultati miksuba, li tqis is-suppożizzjonijiet magħmula u telabora wkoll fuq il-kuntest speċifiku tal-implimentazzjoni tal-miżura ta' politika (bħal, pereżempju, parametri użati li jistgħu jkunu speċifiċi wkoll għall-kuntest).

L-elementi ewlenin f'dan il-prinċipju gwida jinkludu dawn li ġejjin:

- L-għażla ta' metodoloġija robusta u trasparenti għall-valutazzjoni tal-effetti tar-riformi u l-investimenti fuq bażi infurmata u possibbilment il-kombinazzjoni ta' approċċi metodoloġiċi sodi differenti għall-kontroverifika u l-kwalifikazzjoni tar-riżultati;

- L-iżvilupp ulterjuri tal-approċċ metodoloġiku billi wieħed jibbaża fuq tekniki aktar avvanzati (eż. li jinkorporaw reazzjonijiet ta' mġiba u/jew feedback loops makroekonomiċi) u l-għażla tat-twaqqit tal-evalwazzjoni sabiex jittieħed kont tat-twaqqit li matulu l-effetti huma mistennija li jimmaterjalizzaw (relatati ma' impatti fuq terminu qasir, medju u twil);

- L-ikkomplementar tal-analiżi kwantitattiva b'analiżi tas-sensittività dwar il-parametri ewlenin kif ukoll b'analiżi kwalitattiva (eż. li tqis is-suppożizzjonijiet li saru fl-analiżi u għall-kuntest speċifiku).

1.2 Twaqqit rilevanti għat-twettiq tal-evalwazzjoni

Il-valutazzjoni tal-effetti tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali għandha titwettaq kemm qabel kif ukoll wara l-implimentazzjoni tal-miżura ta' politika rilevanti. It-tħejjija ta' valutazzjoni tal-impatt ex ante, jiġifieri, matul it-tfassil tal-investimenti u r-riformi, hija partikolarment importanti biex jitkejlu l-effetti tal-politiki ppjanati u tikkontribwixxi għat-tfassil tal-politika. L-analiżijiet ta' wara l-implimentazzjoni jippermettu li jiġi evalwat l-impatt tal-investimenti u tar-riformi għal ċertu perjodu ta' żmien wara li tkun ġiet implimentata l-miżura. Dan jista' jgħin biex jiġu żviluppati passi jew korrezzjonijiet ulterjuri potenzjali. Analiżijiet kredibbli ta' wara l-implimentazzjoni jgħinu b'mod importanti biex jiġu żgurati s-sjieda u l-kwalità ta' aktar tfassil ta' politika. F'dan ir-rigward, huwa importanti li jiġu inkorporati pjanijiet għal evalwazzjonijiet affidabbli diġà matul il-fażi tat-tfassil ta' intervent, b'mod partikolari meta jintużaw metodi sperimentali bħal provi ta' kontroll aleatorji li jistgħu joperaw simultanjament mal-implimentazzjoni ta' intervent. Barra minn hekk, l-evalwazzjonijiet ta' *nofs it-terminu* jistgħu jikkontribwixxu għall-kalibrazzjoni tal-interventi, speċjalment meta jkunu mistennija li jagħtu riżultati fit-tul.

Il-perjodu ta' żmien għall-valutazzjoni tal-effetti tar-riformi u l-investimenti għandu, teoretikament, metodoloġikament kif ukoll fattibbilment mil-lat ta' data, iqis iż-żmien meħtieġ biex il-miżura ta' politika turi l-effetti tagħha. Idealment, il-valutazzjoni għandha tiffoka fuq l-impatt tal-miżuri ta' politika fuq l-eżiti kemm matul l-implimentazzjoni (jew ftit wara, eż., fis-sena ta' wara) kif ukoll fit-tul (eż., l-adozzjoni ta' perspettiva pluriennali kif rilevanti). Valutazzjoni ta' nofs it-terminu hija importanti wkoll biex tippermetti identifikazzjoni bikrija ta' difetti potenzjali li għandhom jiġu kkoreġuti matul il-fażi ta' implimentazzjoni. Fl-istess ħin, xi politiki għandhom impatt fuq perjodu ta' żmien itwal (bħall-impatt tal-kura tat-tfal fuq l-iżvilupp tat-tfal) jew jista' ma jkollhomx impatt kbir ħafna fi kwalunkwe sena waħda, iżda impatti ogħla b'mod kumulattiv (bħall-prevenzjoni fil-kura tas-saħħa). F'dawn il-każijiet, il-valutazzjoni tista' tirrikjedi perspettiva aktar fit-tul biex jitqies l-impatt sħiħ tal-miżura ta' politika li tkun qed tiġi evalwata. L-adozzjoni ta' perspettiva pluriennali tista' tkun utli wkoll meta l-miżuri jkunu relatati ma' xejriet fit-tul bħat-tibdil demografiku (pereżempju relatati ma' riformi tal-kura fit-tul).

L-elementi ewlenin f'dan il-prinċipju gwida jinkludu dawn li ġejjin:

- Twettiq b'mod sistematiku ta' valutazzjonijiet ex ante tal-effetti waqt it-tfassil u qabel l-implimentazzjoni tal-miżuri ta' politika rilevanti;

- Twettiq b'mod sistematiku ta' evalwazzjonijiet ta' nofs it-terminu u ex post matul u wara l-implimentazzjoni, sabiex jipprovdu feedback għall-iżvilupp tal-politika;

- Adozzjoni ta' perspettiva pluriennali għall-politiki li għalihom l-effett sħiħ huwa mistenni li jimmaterjalizza fuq perjodu ta' żmien itwal u distinzjoni bejn kostijiet/benefiċċji ta' darba u rikorrenti.

1.3 Kunsiderazzjoni tas-sinerġiji u l-komplementarjetajiet bejn il-politiki fl-approċċ metodoloġiku

Il-komplementarjetajiet tal-politika jistgħu jimmanifestaw ruħhom bħala rinforzi reċiproċi ta' eżiti mixtieqa, inkluż f'termini ta' effetti ekonomiċi. F'dan ir-rigward, pereżempju, ir-riformi u l-investimenti u l-politiki tal-protezzjoni soċjali jaqdu funzjonijiet ta' politika komplementari, li għandhom jitqiesu kemm jista' jkun fl-evalwazzjoni tal-politika[20]. Pereżempju, l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal (ECEC) ta' kwalità għolja jistgħu jikkontribwixxu għal kisbiet fl-edukazzjoni għolja, u fl-aħħar mill-aħħar jirriżultaw f'impjiegi ta' kwalità ogħla u aktar produttivi, u b'hekk jikkomplementaw il-politiki diretti tas-suq tax-xogħol. Evidenza reċenti turi wkoll pereżempju li filwaqt li l-isforzi tal-ALMP fil-livell nazzjonali huma ġeneralment assoċjati b'mod pożittiv ma' rati ogħla ta' impjieg, il-probabbiltà li wieħed jiġi impjegat għandha t-tendenza li tiżdied b'mod sinifikanti skont l-isforzi nazzjonali fil-qasam tal-provvista pubblika tal-ECEC, li tippermetti li l-impjiegi jiġu kkombinati mad-dmirijiet tal-familja. Barra minn hekk, it-tisħiħ tal-politiki tal-ECEC jista' jkollu effett pożittiv aktar b'saħħtu fuq l-impjiegi meta jkun akkumpanjat minn aktar appoġġ permezz ta' politiki attivi tas-suq tax-xogħol[21].

---

[20] Ara Hemerijck, Anton, Stefano Ronchi, u Ilze Plavgo. "Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states." Socio-Economic Review 21.1 (2023): 479-500.

[21] Ara pereżempju Hemerijck et al. (għadu ġej).

Hija prattika tajba li jiġu evalwati kemm jista' jkun l-effetti ta' miżura ta' politika speċifika filwaqt li jitqiesu wkoll l-interazzjonijiet ma' politiki relatati oħra (f'kooperazzjoni bejn l-oqsma settorjali differenti li huma responsabbli għall-miżuri/għall-politika), sabiex jitqiesu l-interazzjonijiet possibbli bħal dawn, filwaqt li jitqiesu wkoll il-perjodi ta' żmien possibbilment differenti biex jimmaterjalizzaw l-effetti tal-miżuri differenti. Dan huwa aktar u aktar importanti fil-kuntest tal-proċess baġitarju annwali, li fih diversi politiki spiss jiġu deċiżi bħala pakkett.

L-elementi ewlenin f'dan il-prinċipju gwida jinkludu dawn li ġejjin:

- Analiżi ta' kemm l-impatt ta' miżuri ta' politika individwali kif ukoll, jekk possibbli, tal-effetti kkombinati ta' politiki relatati;
- Kunsiderazzjoni tat-taħlita ta' politiki ġenerali biex jiġu mmassimizzati l-effetti pożittivi u jiġi mminimizzat r-riskju ta' effetti negattivi ta' miżuri ta' politika individwali;
- Teħid kont ta' perjodi ta' żmien differenti tal-effetti ta' politiki differenti iżda komplementari.

1.4 L-użu ta' indikaturi u żviluppi ulterjuri possibbli

L-użu ta' metrika soda u, fejn possibbli, komuni jippermetti li jitqabblu aħjar ir-riżultati u jiġu vvalutati l-impatti ta' miżuri ta' politika ġodda jew proposti. Għall-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti, il-valutazzjoni għandha tkejjel l-impatt fuq it-tkabbir tal-PDG, permezz tal-produttività u l-impjiegi.

Il-miżuri ta' politika għandhom fl-istess ħin jiġu evalwati fir-rigward tal-eżiti rilevanti tas-suq tax-xogħol u dawk soċjali (pereżempju, il-qgħad, l-inattività, it-tnaqqis tal-faqar u l-esklużjoni soċjali, l-introjtu tal-unitajiet domestiċi, l-inugwaljanzi fl-introjtu, il-pagi kif rilevanti għall-miżura speċifika inkwistjoni), sabiex tiġi vvalutata fl-istess ħin l-prestazzjoni tagħhom fil-kisba tal-objettivi soċjali. Il-biċċa l-kbira ta' dawn id-dimensjonijiet huma relatati ma' indikaturi li diġà jintużaw bħala parti minn għodod ta' monitoraġġ u għodod analitiċi stabbiliti sew fis-Semestru Ewropew għall-monitoraġġ tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi, u l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali inkorporat fihom. Dawn huma b'mod partikolari t-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, kif ukoll il-Qafas għall-Evalwazzjoni Konġunta (QEK) usa' żviluppat mill-EMCO u l-KPS.

Madankollu, l-indikaturi eżistenti mhux dejjem jistgħu jkunu biżżejjed biex jivvalutaw l-impatti tas-suq tax-xogħol, il-ħiliet u l-politiki soċjali minħabba li jistgħu ma jkunux speċifiċi/granulari biżżejjed, jew jonqsu milli jaqbdu l-effetti ewlenin tal-politika, jew milli jindirizzaw kwistjonijiet emerġenti. F'dawn il-każijiet, jista' jkun hemm il-ħtieġa li jiġu żviluppati indikaturi ġodda speċifiċi għall-programmi u li tinġabar data dwar il-parteċipanti biex jiġi vvalutat kif xieraq l-impatt ta' programm ġdid. B'mod ġenerali, meta jkun possibbli, il-metriċi użati biex jiġi vvalutat l-impatt tal-miżuri għandhom jikkontribwixxu għal mudelli makroekonometriċi li jistgħu jsarrfu l-eżiti (eż., l-iżviluppi mistennija fil-pagi, it-tkabbir fl-impjiegi, iż-żidiet fis-sigħat medji maħduma, eċċ.) fi tkabbir tal-PDG.

B'mod ġenerali, jista' jkun utli wkoll li jiġi vvalutat l-impatt tar-riformi u l-investimenti fuq gruppi speċifiċi tal-popolazzjoni differenzjati pereżempju skont l-età, il-ġeneru, l-istatus tas-suq tax-xogħol, il-livell edukattiv milħuq, u l-livelli ta' introjtu jew it-tip ta' unità domestika (bħal unitajiet domestiċi fl-età tax-xogħol, unitajiet domestiċi bit-tfal u mingħajrhom, adulti waħedhom, u koppji). Analiżijiet oħra, bħal dawk li jiffukaw fuq persuni bi sfond ta' migrazzjoni, persuni b'diżabilità jew kwalunkwe grupp żvantaġġat ieħor, kif ukoll gruppi differenzjati skont il-grad ta' urbanizzazzjoni jew reġjun, jistgħu jkunu rilevanti, skont il-mandat tal-miżura ta' politika li għandha tiġi vvalutata.

L-elementi ewlenin f'dan il-prinċipju gwida jinkludu dawn li ġejjin:

- Preżentazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti f'termini ta' impatt fuq it-tkabbir tal-PDG, flimkien mal-impatt tagħhom fuq l-indikaturi ewlenin rilevanti tas-suq tax-xogħol u dawk soċjali; kemm jista' jkun, preżentazzjoni tar-riżultati dwar l-eżiti tas-suq tax-xogħol u dawk soċjali mqassma skont il-gruppi rilevanti (l-età, il-ġeneru, gruppi soċjoekonomiċi speċifiċi);

- L-indikaturi użati għandhom ikunu definiti b'mod ċar u marbuta mill-qrib mal-għanijiet tar-riforma jew tal-investiment; sa fejn ikun possibbli, dawn għandhom jissodisfaw ukoll kriterji oħra ta' kwalità, bħal li jkunu lesti għall-użu, aċċessibbli u trasparenti, f'waqthom u robusti;

- L-indikaturi għandhom, kemm jista' jkun, ikunu jistgħu jintużaw bħala inputs għal mudelli ta' simulazzjoni makroekonomika;

- Speċifikazzjoni tal-frekwenza tal-forniment tad-data;

- Assenjazzjoni ta' responsabbiltajiet ċari għall-ġestjoni, il-ġbir, il-ħżin, l-ipproċessar u l-valutazzjoni tal-kwalità tad-data; żgurar tas-solidità u l-affidabbiltà tal-metodi u l-istrumenti proposti għall-ġbir, il-ħżin, l-ipproċessar u l-validazzjoni tad-data.

1.5 Arranġamenti statistiċi u aċċess għad-data għal evalwazzjonijiet ex ante u ex post sodi

Sabiex jiġu vvalutati l-effetti tar-riformi u l-investimenti fil-qasam tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politiki soċjali, l-aċċess għal data ta' kwalità, robusta u f'waqtha huwa kruċjali. Il-possibbiltà, il-preċiżjoni u l-kwalità tar-riżultati pprovduti mid-diversi għodod ta' valutazzjoni disponibbli (kemm jekk huma makro kif ukoll mikro, ex ante jew ex post) tabilħaqq jiddependu ħafna mid-data disponibbli. Id-data għandha rwol kruċjali fl-iżvilupp, l-aġġornament u l-użu ta' metodi ta' monitoraġġ u evalwazzjoni.

Minn naħa waħda, id-data tal-istħarriġ ġeneralment toffri kopertura estensiva tal-unitajiet domestiċi, il-kompożizzjoni tagħhom, u l-karatteristiċi soċjoekonomiċi u tippermetti l-inklużjoni ta' informazzjoni speċifika, minbarra l-iżgurar tal-komparabbiltà bejn il-pajjiżi meta ssir referenza għal stħarriġiet madwar l-UE kollha (LFS, UE-SILC). Madankollu, dawn normalment ikunu disponibbli b'intervall latenti, jista' jkollhom daqsijiet żgħar ta' kampjuni u għalhekk ma jirrappreżentawx għalkollox aspetti li jħallu impatt fuq il-popolazzjoni fit-truf tad-distribuzzjoni tal-introjtu kif ukoll fuq gruppi jew reġjuni minoritarji oħra lil hinn mil-livell NUTS II.

Id-data amministrattiva, min-naħa l-oħra, hija relattivament kosteffettiva peress li tinġabar regolarment mill-amministrazzjonijiet pubbliċi. Dawn jgħinu biex jitnaqqsu l-iżbalji tal-kejl, jipprovdu kopertura komprensiva tal-popolazzjoni, u jistgħu jaqbdu d-distribuzzjoni sħiħa tal-introjtu b'mod effettiv. Meta jkun meħtieġ, dawn jippermettu kampjuni akbar, li jippermettu analiżi ta' kategoriji iżgħar tal-popolazzjoni u miżuri ta' politika aktar dettaljati. Madankollu, spiss ikollhom kopertura limitata tal-bottom tail u jistgħu joħolqu sfidi fl-identifikazzjoni tal-unitajiet domestiċi u l-karatteristiċi tagħhom. Barra minn hekk, ġeneralment jinġabru għal skop amministrattiv u jista' ma jkollhomx informazzjoni kruċjali biex iwettqu analiżi metodoloġikament u teoretikament soda. Xi drabi jkun hemm ukoll il-ħtieġa li jinkisbu ftehimiet/approvazzjonijiet bejn istituzzjonijiet differenti sabiex jaċċessaw id-data tagħhom.

Sabiex tinkiseb analiżi komprensiva tal-impatti, huwa imperattiv li jintuża kampjun imdaqqas u rappreżentattiv li jinkludi l-komponenti kollha meħtieġa tal-politiki li qed jiġu eżaminati. Għal dan l-għan, il-kombinament tad-data tal-istħarriġ u dik amministrattiva għall-valutazzjonijiet tal-impatt tal-politika spiss tkun l-aħjar soluzzjoni. B'mod partikolari, huwa essenzjali li jiġi żgurat li jkun hemm fis-seħħ qafas li jiffaċilita l-aċċess għad-data amministrattiva.

L-elementi ewlenin f'dan il-prinċipju gwida jinkludu dawn li ġejjin:

- Kull fejn ikun possibbli, l-użu ta' statistika armonizzata tal-UE disponibbli permezz tal-EUROSTAT;

- Skont l-approċċ ta' evalwazzjoni magħżul kif ukoll l-impatt li għandu jiġi vvalutat, id-data tal-istħarriġ u d-data amministrattiva, kif ukoll sorsi ta' data amministrattiva differenti għandhom jiġu kkunsidrati u kkombinati kif meħtieġ;

- Stabbiliment ta' approċċ sod għall-aċċess għad-data, speċjalment id-data amministrattiva, filwaqt li l-istabbiliment tal-istandards għall-użu tagħha huwa essenzjali biex jiġu ffaċilitati valutazzjonijiet u evalwazzjonijiet kwantitattivi sinifikanti tal-politika;

- Meta tintuża data personali għall-evalwazzjonijiet, żgurar tal-konformità mar-regoli dwar il-protezzjoni tad-data[22];

– Stabbiliment ta' oqfsa istituzzjonali u proċeduri standard biex tiġi ffaċilitata l-kondiviżjoni tad-data mal-evalwaturi u r-riċerkaturi, inkluż bil-ħsieb li tkun tista' ssir ir-replikazzjoni tal-analiżijiet tal-evalwazzjoni;

– Żgurar tal-interoperabbiltà tas-sistemi tal-IT fost l-amministrazzjonijiet pubbliċi; żgurar li d-data dwar identifikatur uniku (eż. kodiċi personali; kodiċi tas-sigurtà soċjali) tinġabar biex id-data tkun tista' tintrabat ma' bażijiet tad-data oħra.

---

[22] Ir-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data, u li jħassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data). Il-GDPR jiddikjara li kwalunkwe pproċessar ta' data personali jeħtieġ bażi legali valida, li tindika sitt każijiet possibbli (l-Artikolu 6(1)). Fost dawn, "obbligu legali" jew "interess pubbliku" jidhru li huma partikolarment xierqa għal skopijiet ta' evalwazzjoni. Dawn il-bażijiet legali għandhom jiġu stabbiliti fil-liġi. Il-GDPR jippermetti wkoll il-possibbiltà li d-data eżistenti tintuża mill-ġdid fuq il-bażi ġuridika oriġinali jekk l-użu mill-ġdid ikun kompatibbli mal-iskop oriġinali tal-ipproċessar ta' din id-data amministrattiva (l-Artikolu 6(4) tal-GDPR).

1.6 Riżultati tanġibbli possibbli u trasparenza/disseminazzjoni

Ir-riżultati għandhom jippermettu d-distillazzjoni tal-messaġġ ewlieni u jikkomunikaw l-impatt fuq l-indikaturi ekonomiċi u soċjali ewlenin. Strateġija ta' tixrid għandha takkumpanja l-valutazzjoni tal-effetti tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali. Din tista' tgħin biex jiġi identifikat il-format għat-tixrid (bħal rapport qasir li jippreżenta r-riżultati ewlenin u l-approċċ użat għall-valutazzjoni), il-mument xieraq għat-tixrid (bħal dak assoċjat mas-sena baġitarja), biex tiġi identifikata l-udjenza (dawk li jfasslu l-politika, l-akkademiċi, il-media, is-sħab soċjali, u l-NGOs) u biex jiġi organizzat il-proċess b'mod trasparenti.

Huwa utli wkoll li jiġi kkunsidrat l-istabbiliment ta' xi kontrolli u standards tal-kwalità biex tiġi appoġġata l-kredibbiltà tal-proċess. Dan jista' jinkiseb billi tiġi pprovduta deskrizzjoni ċara tal-approċċ użat fir-riżultati tanġibbli, inkluż possibbilment suppożizzjonijiet, kif ukoll xenarji bażi u alternattivi u billi tiġi spjegata kwalunkwe differenza fir-riżultati. Barra minn hekk, l-approċċ jista' jissaħħaħ billi jiġu żgurati rieżamijiet esperti indipendenti.

L-elementi ewlenin f'dan il-prinċipju gwida jinkludu dawn li ġejjin:

- Żvilupp ta' strateġija ta' tixrid tar-riżultati ewlenin;

- Tixrid pubbliku tar-riżultati ewlenin, anke f'forma simplifikata għall-udjenza usa';

- Stabbiliment tal-kredibbiltà billi tiġi żgurata t-trasparenza dwar l-approċċ metodoloġiku użat, ir-rieżamijiet esperti indipendenti fejn possibbli, u l-evalwazzjonijiet ex post.

Tabella fil-qosor tal-prinċipji gwida volontarji għall-Istati Membri tal-UE għall-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali

Elementi	Livell 1 – Essenzjali	Livell 2 – Żviluppat	Livell 3 – Avvanzat
1. Approċċi metodoloġiċi u tekniki ta' mmudellar	Valutazzjonijiet tal-impatt ex ante biex jinqabdu r-redditi ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti permezz tal-effetti fuq l-impjiegi u l-produttività (pereżempju permezz ta' mmudellar sempliċi li jesplora korrelazzjonijiet, eż. mudelli ta' rigressjoni sempliċi, u Valutazzjonijiet tal-Impatt Distribuzzjonali, DIA).	Valutazzjonijiet ex ante u ex post biex jinqabdu r-redditi ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti soċjali permezz ta' mmudellar aktar kumpless (inkluż pereżempju DIA jew mudelli makroekonomiċi), li kemm jista' jkun jinkorporaw pereżempju feedback loop, risponsi komportamentali, effetti indiretti fuq id-domanda/il-provvista tas-suq tax-xogħol, u impatti fuq il-finanzjament.	Valutazzjonijiet ex ante tar-redditi ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti soċjali permezz ta' mudelli makroekonomiċi kumplessi; evalwazzjonijiet tal-impatt ex post permezz ta' metodi kontrofattwali (eż. differenza fid-differenzi, tqabbil tal-punteġġ tal-propensità, disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni) jew metodi sperimentali (eż. Provi kontrollati aleatorji) li jinvolvu effetti kawżali u jistgħu jiġu kkombinati wkoll mad-DIA. CBA kumplessa (eż. eżiti soċjali monetarizzati, esternalitajiet negattivi). Evalwazzjonijiet in itinere/ta' nofs it-terminu kkunsidrati wkoll għal riformi u programmi ta' nfiq aktar fit-tul biex jippermettu feedback ta' politika xieraq matul il-proċess.

2. Perjodu ta' żmien tal-evalwazzjoni tar-redditi ekonomiċi	Il-perjodu ta' żmien tal-evalwazzjoni mfassal skont it-twaqqit li fih l-impatti ***diretti*** tal-miżura ta' politika eżaminata huma mistennija li jimmaterjalizzaw, permezz tal-impjiegi u l-produttività.	Il-perjodu ta' żmien tal-evalwazzjoni mfassal biex iqis ukoll l-impatti fit-tul tal-miżura ta' politika eżaminata, filwaqt li jitqiesu wkoll l-effetti indiretti possibbli permezz tal-immudellar ta' feedback loops sempliċi u effetti indiretti.	Il-perjodu ta' żmien tal-evalwazzjoni mfassal biex iqis ukoll ir-redditi ekonomiċi fit-tul tal-miżura ta' politika eżaminata, filwaqt li jitqiesu wkoll l-effetti indiretti possibbli permezz tal-immudellar ta' feedback loops kumplessi, effetti indiretti u komportamentali.
3. Kunsiderazzjoni tas-sinerġiji u l-komplementarjetajiet fl-approċċ metodoloġiku		Evalwazzjoni u valutazzjoni speċifiċi tal-interazzjonijiet ewlenin bejn il-miżuri ta' politika permezz ta' mmudellar aktar sempliċi.	Interazzjonijiet integrati bis-sħiħ fil-miżuri ta' politika f'mudellar aktar kumpless.
4. L-użu ta' indikaturi u żviluppi ulterjuri possibbli	Impatt tal-miżura ta' politika eżaminata vvalutat fuq l-indikaturi aggregati ewlenin u d-diżaggregazzjonijiet ewlenin.	Impatt tal-miżura ta' politika eżaminata vvalutat b'mod addizzjonali fir-rigward tad-diżaggregazzjonijiet disponibbli rilevanti kollha.	Elementi addizzjonali pprovduti dwar l-impatt tal-miżura ta' politika eżaminata fuq in-nefqa u d-dħul pubbliku. Impatti oħra relatati mal-politika jew l-investiment ikkunsidrati, possibbilment ukoll ibbażati fuq data amministrattiva u possibbilment ikkomplementati minn statistika sperimentali.

5. **Arranġamenti statistiċi u aċċess għad-data**	Dipendenza fuq data bbażata fuq stħarriġ (kemm fil-livell mikro kif ukoll f'dak aggregat).	Dipendenza fuq id-data tal-istħarriġ u data amministrattiva (mhux neċessarjament ikkombinata). Żgurar tal-użu ta' data amministrattiva (eż. aċċess bejn l-amministrazzjonijiet għal data amministrattiva għal skopijiet ta' evalwazzjoni) f'konformità sħiħa mal-GDPR.	Kombinazzjoni ta' data tal-istħarriġ u data amministrattiva kif meħtieġ (eż. permezz ta' tekniki ta' tqabbil). Interoperabbiltà tas-sistemi tad-data bejn l-amministrazzjonijiet u l-aċċess għad-data amministrattiva, f'konformità sħiħa mal-GDPR.
6. **Riżultati tanġibbli possibbli u trasparenza/disseminazzjoni**	Riżultati ewlenin tal-valutazzjoni jsiru disponibbli għall-pubbliku.	Riżultati ewlenin tal-valutazzjoni jsiru disponibbli għall-pubbliku (fil-livell aggregat), akkumpanjati minn rieżami ta' esperti indipendenti. Użu ta' repożitorji biex jinħażnu r-riżultati disponibbli skont it-tema, ir-reġjun, eċċ.	Pjan ta' tixrid ibbażat fuq kalendarju ppjanat f'konformità maċ-ċiklu ta' politika, bir-riżultati ewlenin tal-valutazzjoni jsiru disponibbli għall-pubbliku (fil-livell aggregat). Dipendenza fuq rieżami ta' esperti indipendenti u annessi metodoloġiċi li jippermettu replikazzjoni tal-analiżi (eż. possibbilment b'data fittizja). Użu ta' pjattaformi interattivi biex jiġu ppreżentati r-riżultati skont it-tema, ir-reġjun, eċċ.